

Skjåk kommune,
Moavegen 30,
2690 SKJÅK
post@skjaak.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

09.06.20

Høringsuttalelse til kommuneplanens arealdel for Skjåk kommune, 2020-2030 - sak nr. 2020/381

Jordvernalliansen i Innlandet, bestående av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet.

Jordvernalliansen viser til at formannskapet i Skjåk kommune i vedtak 21.04.2020 har lagt ut kommuneplanens arealdel til offentlig ettersyn og høring, med frist 11.06.20.

Jordvernalliansen har merket seg at Skjåk legger fram et forslag til arealplan som åpner for nedbygging av 95 dekar dyrka mark. Dette er et høyt tall, og vi vil sterkt anmode om at omfanget minimeres. Arealet fordeler seg omtrent likt på formåla gang- og sykkelveg og boligbygging.

Nasjonal jordvernstrategi må være førende for kommuneplanens arealdel. Jordvernstrategien ble enstemmig vedtatt av Stortinget i 2015. Stortinget strammet her inn det nasjonale jordvernmålet fra maksimal årlig omdisponering på 6000 dekar, til maksimalt 4000 dekar, og må altså nå gjøres gjeldende i alt kommunalt planarbeid. For øvrig er det ventelig at det nasjonale jordvernmålet skjerpes ytterligere i løpet av planperioden.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på. Det tar minst 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning i verden og økt behov for sjølforsyning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet tas store matjordarealer til utbygging av samferdsel. Dette borger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings- og boligutbygging.

Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig- og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Dette betyr at alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere. Total nasjonal omdisponering på 4000 dekar per år innebærer svært liten omdisponering per kommune. Det

WILPF Norge
INTERNASJONAL KIRNELIGA FOR FRID OG TRIVSEL

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbunc

HEDMARK BONDELAG

Naturvernforbundet

kan i visse tilfeller aksepteres at matjord omdisponeres til viktige veg- og jernbaneutbygginger. Når samferdselsutbyggingene «har tatt sitt», vil det innenfor Innlandets naturlige andel ikke være igjen noe til bolig- og næringsutbygging på dyrket mark.

Jordvernalliansen har ut fra dette følgende høringsinnspill til Skjåk kommune:

Boligformål

Jordvernalliansen merker seg at planutkastet viderefører tidligere vedtak om nedbygging av Huldrehaugen i Bismo til boligformål. Vi vil her peke på at kommunen har allerede planavklarte boligtomter for lang tid framover. Det er uheldig at kommuner i sin samfunnsdel legger opp til en folketallsvekst som ligger langt over det som er påregnelig, for deretter å følge opp med arealplan som skal sikre en slik vekst. Siden Huldrehaugen kom inn i arealplanen første gang, har Stortinget som kjent vedtatt et skjerpet nasjonalt jordvernsmål. En nasjonal jordvernstrategi er virkningsløs dersom den ikke følges opp av kommunene. Vi mener det vil være riktig av Skjåk å ta Huldrehaugen ut av arealplanen nå, og på den måten vise at en tar jordvernet på alvor. Skulle det likevel ikke være mulig å sikre hele området på 50 dekar dyrka mark mot nedbygging, er det svært viktig at det kommer inn bestemmelser om at nedbygging bare skjer stegvis etter hvert som behovet for nye tomter oppstår, og på en slik måte at det fortsatt kan drives matproduksjon på hele det gjenværende arealet. Høg utnyttingsgrad er en selvfølge når dyrka mark nedbygges.

Vegformål

Jordvernalliansen stiller seg positiv til tiltak som øker trafikksikkerheten og gir bedre forhold for gående og syklende. Utbygging av gang- og sykkelveger langs trafikkfarlige strekninger bør fortsette. Vi er imidlertid kritiske til gjeldende vegnormal for gang- og sykkelveg, som innebærer et unødig stort forbruk av jordbruksarealer der vegen går over dyrka mark. Ifølge Statens Vegvesen sine normaler skal gang- og sykkelvegen skilles fra kjørevegen med ei tre meter brei grøft. En slik utforming kan være akseptabel i skog eller gjennom uproduktive områder. Over dyrka mark bør gang- og sykkelvegen trekkes inn mot kjørevegen og skilles fra denne med autovern. Dette er vanlig når vegen føres nær bebyggelse, og er uproblematisk i forhold til sikring av gående og syklende.

Også på andre måter kan matjord spares. Større skjæringer og fyllinger kan reduseres ved bruk av forstøtningsmur. Gang- og sykkelvegen må heller ikke med nødvendighet ligge på samme nivå som kjørevegen, men kan ha en vertikalkurvatur som mer nærmer seg terrenget. Alt i alt kan det være mange dekar matjord å spare med smartere vegbygging.

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET

HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD

2322 RIDABU

TLF: 62 55 53 10

EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NONETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Når det gjelder fylkesveger, har vi nå en ny situasjon i og med at fylkene har etablert egne vegavdelinger for bygging og drift. Fylket er ikke bundet av Statens vegvesens vegnormaler, men står fritt i utformingen av sine gang- og sykkelveger. Jordvernalliansen oppfordrer kommunen til å samarbeide med Innlandet fylkeskommune om framtidige gang- og sykkelvegprosjekter langs kommunens fylkesveger for å finne løsninger som sparer dyrka mark.

Vi vil videre oppfordre kommunen å komme i dialog med Statens vegvesen når det gjelder nye gang- og sykkelvegparseller langs Rv 15. Skjerpede nasjonale krav til jordvernet bør få konsekvenser for hvordan gang- og sykkelveger over dyrka mark utformes, også langs riksveger. 45 dekar matjord tapt til gang- og sykkelveg i Skjåk er et altfor høgt tall. Med smart planlegging og bygging tror vi arealet kan reduseres betraktelig.

Vi minner til slutt om at jordbruket i Skjåk er en betydningsfull næring. En må derfor gjøre alle mulige tiltak for i størst mulig grad å unngå å bokstavelig talt bygge ned selve grunnlaget for denne næringa – den svært verdifulle matjorda vår.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Hedmark Bondelag

Lars Mæhlum
Naturvernforbundet

Odd Erik Kokkin
LO Innlandet

Lars Arne Mjørland
Oppland Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET